

บันทึก

เรื่อง อำนาจหน้าที่ของกรมอาชีวศึกษาในการจัดโครงการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน
(ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ข้อ ๑ ฉบับที่ ๒๑๘ ข้อ ๓๒ และ
ฉบับที่ ๒๑๖ ข้อ ๒๓)

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๑๔/๓๐๘๖๙ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้แจ้งต่อกระทรวงการคลังว่า กระทรวงศึกษาธิการประสงค์จะให้สถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาจัดโครงการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนขึ้นสำหรับให้นักเรียน นักศึกษา ที่เรียนวิชาคหกรรมฝึกปฏิบัติ โดยเรียกเก็บเงินจากผู้ปกครองเพื่อใช้ในการดำเนินการ จึงขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาเกี่ยวกับการเรียกเก็บและการใช้จ่ายเงินรายรับของโครงการดังกล่าว กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า การจัดสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนไม่อยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกรมอาชีวศึกษา หากกระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรดำเนินโครงการดังกล่าว ก็จะต้องจัดให้มีการดำเนินการให้มีอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมายก่อนเมื่อได้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กโดยถูกต้องแล้ว กระทรวงศึกษาธิการก็สามารถเรียกเก็บและกำหนดอัตราค่าบริการได้เอง ส่วนรายได้ที่จัดเก็บได้นั้น กระทรวงการคลังจะได้พิจารณาเกี่ยวกับการรับ - จ่ายต่อไป แต่กระทรวงศึกษาธิการได้ยืนยันว่ากรมอาชีวศึกษามีหน้าที่ในการจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา และมีอำนาจในการจัดการเรียนการสอนทุกรูปแบบที่จะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งโครงการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน และขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินดังกล่าว

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า ในการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินโครงการดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องอยู่บนพื้นฐานอำนาจหน้าที่ที่ต้องของส่วนราชการ โดยเฉพาะโครงการรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนดังกล่าวอาจมีปัญหาความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูเด็กต่อบุคคลภายนอก และโดยที่กระทรวงการคลังและกระทรวงศึกษาธิการมีความเห็นในเรื่องนี้ไม่ตรงกัน กระทรวงการคลังจึงขอหารือว่าการจัดโครงการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาเป็นการจัดสถานรับเลี้ยงเด็กหรือไม่ และกรมอาชีวศึกษามีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการตามกฎหมายใดที่กำหนดในเรื่องอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาตามข้อหารือดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการและผู้แทนกระทรวงการคลังแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การจัดโครงการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนขึ้นในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาได้มีสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนในภาคทฤษฎีตามหลักสูตรสาขาวิชา

หกรมศาสตร์ โดยจะรับเด็กก่อนวัยเรียนสถานศึกษาละประมาณ ๒๐ ถึง ๒๕ คน สำหรับค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงเด็กนั้นจะเรียกเก็บจากผู้ปกครองที่นำเด็กมารับบริการในอัตราเดือนละ ๓๐๐ บาท ถึง ๕๐๐ บาท ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพของท้องถิ่น และถ้ามีเงินเหลือก็จะนำเข้าเป็นเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาที่ดำเนินการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๐ ต่อไป และการดำเนินโครงการของกรมอาชีวศึกษาได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า สำหรับปัญหาที่ว่า การจัดโครงการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนนี้ถือว่าเป็น “สถานรับเลี้ยงเด็ก” หรือไม่ นั้น เมื่อพิจารณา ข้อ ๑^๑ ประกอบกับข้อ ๙^๒ และข้อ ๑๒^๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ แล้ว เห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่จะรับเข้าโครงการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา มิได้มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ และข้อ ๑๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าว ดังนั้น การจัดโครงการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาจึงไม่เป็นการจัด “สถานรับเลี้ยงเด็ก” ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔^๔

ในปัญหาที่ว่า กรมอาชีวศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินโครงการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนหรือไม่ นั้น เห็นว่า กรมอาชีวศึกษาเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน คือ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๓๒^๕ ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของกรมว่า “กรมมีอำนาจหน้าที่

๑ ข้อ ๑ ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“สถานรับเลี้ยงเด็ก” หมายความว่า สถานที่รับเลี้ยงเด็กซึ่งมีอายุไม่เกินเจ็ดปีบริบูรณ์ และมีจำนวนเกินห้าคนซึ่งไม่เกี่ยวข้องเป็นญาติกับผู้เลี้ยงแต่ไม่รวมถึงสถานพยาบาลหรือโรงเรียนอนุบาล

ฯลฯ

ฯลฯ

๒ ข้อ ๙ เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ได้แก่เด็กซึ่ง

(๑) ไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

(๒) บิดามารดาหรือผู้ปกครองทอดทิ้งไว้ ณ ที่ใดที่หนึ่ง หรือเป็นเด็กพลัดหลง

(๓) บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ความอุปการะเลี้ยงดูไม่เหมาะสมหรือไม่สามารถให้ความอุปการะเลี้ยงดูได้เพราะเหตุที่ถูกจำคุก กักขัง พิจารณพหุผลภาพป่วยทางร่างกายหรือทางจิตใจ หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่เด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ หรือศีลธรรม

(๔) พิจารณาร่างกาย สมอง สติปัญญา หรือจิตใจ

๓ ข้อ ๑๒ เด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ได้แก่เด็กซึ่งมีปัญหาทางความประพฤติอันได้แก่เด็กซึ่งบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่สามารถควบคุมความประพฤติได้หรือเด็กซึ่งประพฤติตนไม่สมควร

๔ ข้อ ๓๒ กรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการส่วนใดส่วนหนึ่งของกระทรวงหรือทบวง หรือตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของกรม หรือตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจของกรมนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

เกี่ยวกับราชการส่วนใดส่วนหนึ่งของกระทรวงหรือทบวง หรือตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของกรม หรือตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจของกรมนั้น” และเมื่อได้พิจารณาประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๒๓^๕ ซึ่งบัญญัติว่า “กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม” ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔^๖ แล้ว ปรากฏว่า ไม่มีกำหนดให้กรมอาชีวศึกษามีอำนาจรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน และก็ไม่ปรากฏว่าได้มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้กรมอาชีวศึกษามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) มีความเห็นว่า โดยที่การจัดโครงการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติสำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษาที่ศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ซึ่งต้องเรียนวิชาเกี่ยวกับการดูแลเด็ก การจัดโครงการนี้จึงเป็นการฝึกความชำนาญให้แก่ นักศึกษาทำนองเดียวกับการจัดตั้ง “โรงฝึกงาน” สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับสาขาวิชาช่าง ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความเห็นชอบกับโครงการดังกล่าวด้วยแล้วฉะนั้น หากกรมอาชีวศึกษาจะดำเนินโครงการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนในรูป “สถานฝึกการเลี้ยงเด็ก” ให้อยู่ในลักษณะเดียวกับ “โรงฝึกงาน” ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษากระทำอยู่ก็ย่อมทำได้ เพราะเห็นส่วนหนึ่งแห่งอำนาจหน้าที่ของกรมอาชีวศึกษาในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีวศึกษา

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๕ ข้อ ๒๓ กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม

^๖ มาตรา ๔ ให้แบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขานุการกรม
- (๒) กองการเจ้าหน้าที่
- (๓) กองคลัง
- (๔) กองบริการเครื่องจักรกล
- (๕) กองแผนงาน
- (๖) กองวิทยาลัยเกษตรกรรม
- (๗) กองวิทยาลัยเทคนิค
- (๘) กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา
- (๙) กองออกแบบและก่อสร้าง
- (๑๐) หน่วยศึกษานิเทศก์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๓๑